



Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 6. Quinam ad Concilium convocandi sint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

munem tamen Patrum fidem libello comprobavit.

7. Constantinopolitano II. praesedit Agathio per legatos suos, Theodorum & Georgium presbyteros, & Joannem diaconum. Patet ex omnibus actionibus Synodi, in quibus hi ut legati Pontificis primi nominantur ante omnes Orientales Patriarchas, aut locum eorum tenentes, ante quos etiam omnes actione 18. definitioni fidei, sicut & sermoni acclamatorio primi subscribunt. Præterea, quod Agathonem, ut supremum Ecclesiae pastorem, adeoque ut iudicem Synodus agnovit, patet ex synodica ad Agathonem epistola, in qua sic loquitur: *Perlectis vera confessionis litteris a vestra paterna Beatitudine ad piissimum Imperatorem missis, quas ut a summo Apostolorum vertice divinae praescriptas agnoscimus, &c.*

Dices. A prima actione ad undecimam inclusive dicitur Imperator Synodo praesedis. R. Imperatorem praesedis ut Ecclesiae & Synodi defensores, vel, si vis, locotenens praesedis, quatenus sedit in honorificentissimo loco: quod enim non praesederit ut controversiarum fidei iudex, liquet ex actione 18. ubi definitionem fidei omnium postremus subscripsit, & ex eius verbis, quae refert Gregorius II. in sua ad Leonem Iaurum epistola, & quae haec sunt: *Neque cum illis (Synodi Patribus) tanquam Imperator sedebat, aut imperatorem loquar; sed tanquam unus ex illis, & prout statuerint Pontifices, exequar.*

8. Nicæno II. praefuit Adrianus I. per vicarios suos, Petrum archipresbyterum, & Petrum presbyterum ac S. Sabbae abbatem. Patet ex omnibus actionibus, in quibus primi nominantur, & ex actione 7. in qua primi definitionem fidei subscribunt ante Tarasium Patriarcham Constantinopolitanum. Unde audiendi non sunt Photius & alii graeci, qui contra actorem Synodi fidem non verentur asserere Tarasio Constantinopolitano totius Synodi praesidentiam, eumque vicariis Romani Pontificis antepone.

9. In Constantinopolitano IV. Adriani II. locum tenuerunt & praesederunt Donatus & Stephanus episcopi, & Marinus diaconus. Nam 1. in omnibus Synodi actionibus primi nominantur ante Ignatium Patriarcham Constantinopolitanum. 2. Ante eundem actione 10. primi subscribunt, & se ut Synodi praesides subscribere disertis verbis asserunt. Haec est Donati subscriptio: *Ego Donatus gratia Dei Episcopus sanctae Osthensis Ecclesiae, locum obtinens domini mei Adriani summi Pontificis & universalis Papae, omnia quae superius leguntur, huic sanctae & universali Synodo praesidens, usque ad voluntatem ejusdem eximii Praesulis promulgavi, & manu propria subscripsi.* Eodem autem tenore subscribunt etiam alii duo Legati Pontificii. Ignatius verò subscribit tantum ut Synodum suscipiens, & omnibus quae ab ea iudicata & scripta sunt, concordans & desinens. Quo etiam modo subscribunt trium aliorum Patriarcharum vicarii.

Dices. Basilii Imperator in actibus Concilii pluribus locis dicitur praesedis. R. Basilium in Concilio praesedis, ut defensorem ipsius Concilii, & locotenens, quia sedit in loco eminentissimo; at non praesedis ut rerum Ecclesiasticarum iudicem: quod patet ex actione 10. ubi cum duobus filiis, Constantino & Leone, octavo tantum loco subscribit post Legatos Pontificios, Ignatium, & vicarios trium aliorum Patriarcharum.

10. Concilio Sardicensi, quod omittebamur Julius non solum interfuit per Archidamum & Philoxenum Ecclesiae Romanae presbyteros, sed etiam per illos & Osum Cordubensem Episcopum praefuit. Nam 1. Osius praefuit Sardicensi Synodo, ut liquet ex S. Athanasio apolog. 2. ubi haec scribit: *Eorum autem qui in Synodo (Sardicensi) subscriperunt, ceterorumque aliorum ista sunt omnia: Osius ab Hispania, Julius Roma per Archidamum & Philoxenum presbyteros suos, Protogenes Sardica, &c.* Primus igitur, etiam ante Legatos à Pontificis Romani latere missos, subscripsit Osius in Synodo; quod certe non fecisset, si praes Synodi non fuisset. 2. Praefuit ut legatus Julii, seu ut locum ejus tenens, cum Archidamo &

Philoxeno: aliter enim sine gravi summi Pontificis injuria, praesentibus legatis ab ejus latere missis, Synodo praesidere, & primus subscribere non potuisset. Quod autem Synodi praesidentiam sibi arrogare voluerit, aut sibi delatam acceperit cum gravi Romani Pontificis injuria Osius Episcopus sanctissimus, & Sedi Apostolicae devotissimus, prorsus incredibile est.

Dicendum igitur est, Osum, sicut Concilio Nicæno praefuerat unà cum Vito & Vincentio presbyteris Ecclesiae Romanae, quia ab illis in partem legationis vocatus fuerat de mandato Sylvestri, ita Sardicensi Concilio postea praefuisse unà cum Archidamo & Philoxeno Ecclesiae Romanae presbyteris, quia ab illis de mandato Julii in partem legationis vocatus fuit. Nec dic eum in Synodo Sardicensi non subscribere ut legatum Julii, cum subscribendo nullam suae legationis mentionem faciat. Nam in Nicæna Synodo primus subscripserat ut legatus Sylvestri, & tamen subscribendo nullam fecerat mentionem suae legationis, quia de ea sufficienter aliunde constabat Synodo; & cum esset Episcopus, per se, & legatione seclusa, suffragandi jus habebat. Propter eandem rationem postea subscribendo in Sardicensi Synodo, legationis suae non meminit; quamvis ibi non subscripserit primus, nisi ut legatus Julii, & quia Julii legatus erat.

Bonitas hujus responsionis probatur exemplo Cyrilli Alexandrini, qui Ephesino Concilio praefuit ut legatus Celestini in actione 2. ut disertè asserit in principio actionis, atque adeo in eadem actione ut legatus Celestini sententiam depositionis à Synodo contra Nestorium latam subscribit, nulla suae legationis mentione facta. Cyrillus, inquit, *Episcopus Alexandria unà cum sancta Synodo decernens subscripsi.*

Porro Conciliis generalibus, quae post saeculum nonnum celebrata sunt, Pontifices Romanos vel per se, vel per legatos suos praefuisse non dissidentur haeretici; quare superfluum esset de illis hic agere. Habemus igitur ex perpetua Ecclesiae consuetudine munus praesidendi generalibus Synodis pertinere ad Romanos Pontifices. Quod etiam probat evidens ratio. Nam Romanus Pontifex est supremus & universalis Ecclesiae pastor, adeoque oves ejus fideles omnes, ex quibus sunt Reges & Imperatores christiani, cum episcopis. Pastoris autem est ovibus, non ovium pastori praesidere. Item Episcopi etiam in Conciliis generalibus congregati, sunt filii Romani Pontificis: tales enim sese profitentur Patres Chalcedonenses in synodica sua ad S. Leonem epistola; adeoque Romanus Pontifex pater est episcoporum etiam in Conciliis generalibus congregatorum. At patris est filiis, non filiorum patri praesidere.

Obijciunt haeretici Ephesinum II. cui praesedit Dioscorus Alexandrinus; Aquilejense, cui praesedit Valerianus Aquilejensis Episcopus; & Carthagenense VI. cui praesedit Aurelius Carthagenensis Episcopus, praesentibus legatis Romani Pontificis. Sed perperam obijciunt: Nam 1. Ephesinum II. ut illegitimum reprobatur fuit, & Dioscorus exauctoratus à Synodo Chalcedonensi. 2. Aquilejense non fuit generale Concilium, sed provinciale, cui interfuerunt triginta duo Episcopi. 3. Carthagenense VI. fuit ad summum nationale, in quo proinde praesidere debuit Carthagenensis Episcopus, ut primas Africanæ Ecclesiae. Legati autem Romani Pontificis adfuerunt, non ut praesiderent Synodo, sed ut canonum Nicænorum, vel potius Sardicensium observationem peterent.

ARTICULUS VI.

Quinam ad Concilium convocandi sint.

Nota. In Conciliis tam generalibus quam particularibus, varii variis de causis adesse possunt. Alii enim adesse possunt ut iudices, & habent suffragium

gium decisivum; alii ut consultores ad discutiendas controversias antequam deciderentur, & habent suffragium doctrinale seu consultivum; alii ut ministri, quales sunt notarii, & custodes; alii ut Synodi defensores, quorum scilicet munus est procurare ut servetur ordo iudiciorum, turbas compeicere, & vim omnem amovere. Hic autem agitur tantum de iis, qui vocandi sunt ut iudices, & habent suffragium decisivum. Ex omni hominum genere vocandos esse eos, qui docti sunt, & quidem ut iudices, illosque suffragium decisivum habere debere contendit Lutherus in libro de Conciliis. Contra Lutherum verò sentiunt catholici omnes, & tenent solos Episcopos in Synodis tam generalibus quam particularibus, jus suffragii decisivi habere ordinariè, & ex privilegio atque consuetudine Cardinales, Abbates, & ordinum Generales, quamvis non sint Episcopi, adeoque aliquos ex presbyteris & aliis minoribus clericis eruditos non vocari, nisi ad difficultates examinandas, & discutiendas controversias. Cum his sit

RESPONSIO.

Soli Episcopi ordinariè jus habent suffragii decisivi in Conciliis tam generalibus quam particularibus: unde Concilia tam generalia quam particularia, solum sunt Episcoporum, ut iudicum scilicet ordinariorum.

Prob. 1. Ex Conciliis omnibus, quæ hætenus habitæ fuerunt, & quorum decreta facta sunt à solis Episcopis, & Episcoporum locum tenentibus, ut manifestum est ex subscriptionibus: soli enim Episcopi, & locum tenentes Episcoporum, inveniuntur subscripsisse, exceptis tamen paucis, in quibus Imperatores, non definiendo ut Episcopi, sed præcisè consentiendo subscripserunt; & paucis etiam aliis, in quibus reperiuntur subscripsisse Abbates & ordinum Generales. Reliqui verò, nempe simplices presbyteri, & alii clerici minores, nisi ut alicujus Episcopi vicarii adessent, nunquam ad suffragandum admissi sunt, quantumvis sancti essent & docti. Unde nulli nisi nomine Episcopi alicujus, cujus scilicet vices agebant, unquam subscripsisse leguntur, excepto Basileensi Concilio, ubi aliquando, deficientibus Episcopis, simplices presbyteri ad suffragium decisivum admissi sunt, contradicente tota antiquitate, cui derogare non potuit hæc Synodus, quæ tunc temporis nullius fuit auctoritatis.

Prob. 2. Auctoritate veterum, qui unanimiter censuerunt Concilia Episcoporum esse, & Episcoporum esse in Conciliis decernere. Osius in sua ad Constantium epistola, sic cum iudiciis Ecclesiasticis sese immiscentem alloquitur, apud Athan. epist. ad Solit. *Ne te misceas rebus Ecclesiasticis, neque nobis in hoc genere præcipe, sed potius ea à nobis disce. Tibi Deus imperium commisit, nobis (Episcopis) quæ sunt Ecclesiæ concedidit.*

S. Ambrosius epist. 32. ad Valentinianum sic ait: *Quis est, qui abnuat in causa fidei? Episcopus solere de Imperatoribus christianis, non imperatores de Episcopis judicare?* Et inferius: *Si conferendum de fide, sacerdotum debet esse ista collatio, sicut factum est sub Constantino ... qui ... libellum dedit iudicium sacerdotibus.*

S. Hieronymus apolog. 2. adversus Rufinum, his eum urgere verbis: *Responde queso, Synodus, à qua excommunicatus est, in qua urbe fuit? Dic Episcoporum vocabula, profer sententias subscriptionum, &c.* Et S. Augustinus epist. 119. hæc scribit: *Omnia talia, quæ neque sanctarum Scripturarum auctoritatibus continentur, nec in Concilio Episcoporum statuta inveniuntur, nec consuetudine universæ Ecclesiæ roborata sunt ... sine ulla dubitatione rescandæ existimo.*

Prob. 3. Ratione theologica. Illorum est in Conciliis decernere quæ scilicet credenda vel agenda sunt, quorum est pascere gregem Christi, & regere Ecclesiam Dei: quid enim hic est pascere & regere, nisi docere quæ credenda sunt, & quæ agenda sunt præscribere? Atqui Episcoporum est pascere gregem Chri-

sti, & regere Ecclesiam Dei, juxta illud 1. Petri c. 5. *Pascite qui in vobis est, gregem Dei*; & illud Act. cap. 20. *Attendite vobis & universo gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit Episcopos Ecclesiæ Dei.* Ergo, &c.

Obj. 1. Act. cap. 15. Lucas loquens de Concilio Apostolorum, ait: *Convenerunt Apostoli & seniores videre de verbo hoc.* Et inferius: *Tunc placuit Apostolis & senioribus cum omni Ecclesia.* R. Convenerunt Apostoli ut iudices, & ut controversiam auctoritate sua deciderent. Convenerunt presbyteri cum Apostolis, ut consultores, & ut cum Apostolis discuterent controversiam, antequam ab illis decideretur. Item placuit Apostolis ut definientibus, presbyteris ut consentientibus, & plebi ut non reclamanti, sed acclamanti.

Obj. 2. Concilium generale repræsentat universam Ecclesiam. Ergo ad Concilium generale convenire debent non solum Episcopi, sed etiam alii clerici & laici in sufficienti numero. R. Generale Concilium repræsentare solum universam Ecclesiam docentem, hoc est, universitatem pastorum seu Episcoporum, adeoque Concilium generale constare debere ex solis Episcopis, & ad Concilium generale sufficere, si tot adsint Episcopi, quot in æstimatione morali requiruntur, ut Episcoporum universitatem repræsentent; atque ita ad Concilium generale necessarium non esse, ut cum Episcopis alii clerici & laici conveniant.

R. 2. neg. conseq. Cum enim universitas pastorum repræsentet universitatem ovium; quia particularis unusquisque Episcopus repræsentat suam particularem Ecclesiam, sicut princeps populum suum; hoc ipso quod universitas pastorum repræsentatur, repræsentatur etiam universitas ovium simul & indivisibiliter. Ergo hoc ipso quod aliqua multitudo Episcoporum sufficit ad repræsentandam universitatem pastorum, sufficit etiam ad repræsentandam universitatem ovium. Et hoc ipso quod aliqua Episcoporum multitudo repræsentat universitatem pastorum, simul & indivisibiliter repræsentant universitatem ovium. Ergo ad Concilium generale, quantumvis dicatur repræsentare universitatem ovium cum universitate pastorum, sufficit aliqua Episcoporum multitudo absque clericis aliis, & laicis, ea scilicet quæ ad repræsentandam pastorum universitatem sufficit.

Obj. 3. Causa communis communiter tractanda est. Atqui causa fidei communis est fidelibus omnibus. Ergo ex fidelibus omnibus, adeoque non solum ex Episcopis, sed etiam ex aliis clericis & laicis, adesse debent in Concilio, quando agitur de aliqua causa fidei. R. Causam communem communiter tractandam esse, quando eodem modo pertinet ad omnes, quibus communis est. At causa fidei non eodem modo pertinet ad omnes fideles: nam pertinet ad Episcopos ut doctores, & ad ceteros fideles ut discipulos. Unde Episcoporum est docere & definire quæ credenda sunt, cæterorum verò fidelium Episcopos audire, & ea quæ ab illis definita sunt, tenere & credere.

Quæres, quot Episcopi requirantur ad Concilium generale?

Resp. Ex consuetudine Ecclesiæ colligitur quatuor conditiones requiri & sufficere ad generale Concilium. Prima est, ut convocatio sit generalis, adeoque omnibus majoribus Ecclesiæ provinciis debet innotescere. Secunda est, ut nullus Episcopus, nisi sit excommunicatus, vel dubium sit utrum Episcopus sit, excludatur. Tertia est, ut saltem ex majori parte provinciarum Ecclesiæ adsint aliqui Episcopi. Olim tamen cum Concilium fiebat in Oriente, visum eo sufficere si ex omnibus provinciis Orientis convenirent Episcopi multi, cum aliquibus ex Occidente à Pontifice missis, qui cæteros repræsentarent. Similiter si tunc in Occidente factum fuisset Concilium, satis fuisset si ex omnibus provinciis Occidentis multi adfuissent Episcopi cum paucis aliis ex Oriente missis, & Orientales Ecclesias repræsentantibus. Quarta est, ut præter Romanum Pontificem per se vel per legatos

ros suos præsentem, per se vel per vicarios adfint alii Orientis Patriarchæ, modò hæretici non sint, vel schismatici. Hæc tamen conditio non absolute, sed solum ad bene esse necessaria videtur.

ARTICULUS VII.

Utrum Concilia generalia sint absolute & simpliciter necessaria.

Aliqua Concilia disjunctivè, hoc est, vel generalia, vel particularia, ad bonum Ecclesiæ, regimen necessaria esse negari non potest. Quod enim Concilium sit medium à Christo ad unionem membrorum Ecclesiæ, & ad fidei ac morum puritatem servandam institutum, probat 1. factum Apostolorum, qui controversiam de legalibus Antiochiæ exortam, non nisi in Concilio sibi decidendam esse judicarunt. 2. Perpetua consuetudo Ecclesiæ, quæ ad profligandas hæreses, extinguenda schismata, & abusus corrigendos, Episcoporum Conciliis semper usa est. 3. Praxis perpetua summorum Pontificum, qui nunquam hæreses vel schismata damnaverunt sine Concilio. Sed difficultas est de Conciliis generalibus determinatè, de quibus queritur hic utrum sint absolute necessaria, hoc est, utrum ita sint necessaria, ut sine illis Ecclesia non possit conservari.

RESPONSIO.

Quamvis Concilium generale possit esse, & sit aliquando valde utile, & necessarium secundum quid, hoc est, ut suavius, & promptius malo insurgenti remedium afferatur, nunquam tamen potest esse necessarium absolute, ita ut sine illo Ecclesia non possit subsistere.

Prob. Primis trecentis Ecclesiæ annis nec fuit, nec potuit esse Concilium generale, & tamen subsistit Ecclesia, quamvis intra spatium illud temporis hæreses multæ, multa schismata, & abusus multi adversus eam insurrexerint. Ergo potuit etiam Ecclesia trecentis aliis annis subsistere sine Concilio generali: nam si potuit primis trecentis, quidni potuit trecentis subsequentibus? Ergo Ecclesia potuit primis mille annis subsistere sine Concilio generali: nam si potuit primis sexcentis, potuisse etiam sexcentis subsequentibus, non nisi perperam negaretur. At si potuit Ecclesia sine Concilio generali per mille annos subsistere, potest etiam per alios mille, & sic deinceps usque in fidem mundi. Ergo, &c.

Confirmatur. Quia si hæcenus conservari non potuit sine Concilio generali, vel propter aliquos abusus, vel propter aliquam hæresim, vel propter aliquod schisma. Atqui nihil horum dici potest. Non primum: nulli enim hæcenus irrepsit abusus, qui emendari non potuerit autoritate summi Pontificis, cooperantibus Conciliis provincialibus, vel nationalibus. Non secundum: nulla enim assignari potest hæresis, quæ extingui non poterit absque Concilio generali; nam nulla fuit hæcenus, quæ extingui non potuerit autoritate Romani Pontificis, cooperantibus cæteris catholicis Episcopis, vel in Conciliis particularibus, vel etiam extra Concilia particularia. Et verò si quæ hæreses hoc pacto extingui non potuerunt, certè hæreses illæ, ad quas profligandas septem priora Concilia congregata fuerunt. Atqui hoc dici non potest: nam aliæ plusquam centum hæreses profligatæ fuerunt, ut observat Bellarminus, autoritate Sedis Apostolicæ, cæteris Episcopis catholicis extra Concilium generale concurrentibus: quidni ergo & illæ sex vel septem etiam sic profligari potuerunt? Sed de hoc adhuc modò. Non denique tertium: nam nullum similiter schisma potest assignari, quod absque Concilio generali tolli non potuerit. Et verò si quod fuit quod non potuerit sic tolli, certè magnum illud schisma, ad quod tollendum celebratum est Concilium Constantiense. Atqui hoc dici non potest: quamvis enim nullum fortè Concilio generali suavius, promptius, & efficacius reme-

dium afferri posset contra illud schisma, potuit tamen alia via tolli.

Confirmatur 2. pars min. Idem iudicium esto de Ariana hæresi, quæ à primo generali Concilio proscrip-
ta est, & de aliis, quas proscribere sex subsequentia Concilia generalia. Atqui ad proscribendam Ariana hæresim non fuit absolute necessarium generale Concilium. Ergo, &c. *Prob. min.* Nam si ad id absolute necessarium fuit Concilium generale, vel quia non poterat fieri sufficiens discussio controversiæ extra Concilium generale, vel quia extra Concilium generale controversia finire non poterat ob defectum sufficientis autoritatis; vel denique propter Episcopos, qui ab hujus hæresis exordio ei patrocinati sunt. Atqui nihil horum dici potest.

Non primum: nam hic nulla, aut penè nulla discussione opus fuit: divinitas enim verbi clara habebat pro se testimonia, tum in Scriptura, tum in traditione: imò jam erat ante Nicænum Concilium unus ex articulis nostræ fidei, & ita jam erat ante Nicænum Concilium ad credendum sufficienter propo-
sita fidelibus.

Non secundum: nam in Ecclesia non deest suprema & infallibilis autoritas judicandi controversias fidei extra Concilium generale, adeoque non deest in Ecclesia extra Concilium generale autoritas sufficiens ad finiendas fidei controversias. Patet ex primis trecentis annis, quibus nullum celebratum est generale Concilium, & tamen multæ finaliter proscriptæ fuerunt hæreses. Patet in particulari ex hæresi Pauli Samosatani, quæ finaliter damnata fuit à particulari Concilio Antiocheno à Dionysio Romano, & ejus Synodo confirmato. Patet ex centum illis & amplius hæresibus, quas oppressit autoritas Sedis Apostolicæ, reliquis catholicis Episcopis, vel in Conciliis particularibus, vel extra Concilia particularia cooperantibus.

Non denique tertium: nam si Paulus tertiæ Sedis Episcopus redigi potuit in ordinem sub Imperatore ethnico à Synodis particularibus, Romana scilicet & Antiochena, ad id simul conspirantibus, quidni simili modo potuissent in ordinem redigi sub Imperatore christiano Episcopi illi, quos patronos habebat Ariana hæresis, ad id Sylvestro Romano Pontifici cooperantibus duarum primarum Sedium Orientis, Alexandrinæ scilicet & Antiochenæ antistitibus? quamquam Episcopi illi facilius opprimi potuerint, & oppressi fuerint autoritate Concilii generalis, quæ per motus Imperator & promptius & efficacius Ecclesiæ laboranti subvenit.

At inquires. Potest esse aliqua fidei controversia sic intricata, ut non possit fieri sufficiens illius discussio extra Concilium generale; adeoque potest esse aliqua fidei controversia, quæ extra Concilium generale dirimi non possit. *R.* hoc perperam dici; & dico quòd Romanus Pontifex semper poterit tot Episcopos & alios eruditos viros convocare, quot extra Concilium generale sufficient ad debitam controversiarum fidei discussionem; alioqui posset contingere, ut gravis aliqua fidei controversia finire non posset, sed cum magno animarum periculo & scandalo perduraret, atque ita longè latèque grassaretur novitas absque remedio, in iis scilicet circumstantiis, in quibus moraliter esset impossibile convocari Synodum generalem, extra quam tamen finire non posset controversia. Quod est contra expressam promissionem Christi dicentis: *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus*, ad servandum scilicet fidei depositum, & fideles confirmandos, proindeque ad finiendas quaslibet in materia fidei lites, & novitates qualibet exluflandas.

At inquires adhuc. Potest esse fidei controversia, quæ dirimi non possit, nisi investigata prius traditione universalis Ecclesiæ, adeoque omnium particularium Ecclesiarum, ex quibus constat universalis Ecclesia. Ergo potest esse fidei controversia, quæ non possit dirimi, nisi convocentur omnes Episcopi, quorum unusquisque testis est traditionis Ecclesiæ suæ.

R. I.